Zarządzanie

Ewolucja rachunkowości w teorii i praktyce gospodarczej

pod redakcją
Ewy Śnieżek, Filipa Czechowskiego i Sylwii Doroby

Michał Gierlach, Paweł Gryboś*

Przykład raportu zintegrowanego online na przykładzie KGHM Polska Miedź S.A.

Wstęp

W ostatnich latach co raz popularniejsze stało się publikowanie przez przedsiębiorstwa raportów z ich działalności w formie raportów zintegrowanych. Trend ten prowadzi do zastępowania publikacji dwóch odrębnych raportów tj. raportu finansowego oraz raportu danych pozafinansowych jednym raportem zintegrowanym. Obecnie jedynie ok 40 organizacji działających na terenie Rzeczypospolitej Polski publikuje raporty z danymi niefinansowymi przy czym z roku na rok ich ilość się zwiększa. Związane jest to z wprowadzeniem unijnej dyrektywy zobowiązującej duże przedsiębiorstwa do publikacji tego typu raportów począwszy od 2017 roku.

Publikowane raporty zintegrowane dają pełny obraz sytuacji w przedsiębiorstwie w jednej klarownej formie bez konieczności poszukiwania poszczególnych informacji w różnych źródłach. Jest to przydatne min. ewentualnym akcjonariuszom, którzy chcąc zainwestować w akcje giełdowe danej spółki, mogą szybko uzyskać pożądane informacje w jednym miejscu.

Wybraną przez autorów spółką do zaprezentowania rocznego raportu zintegrowanego w formie online jest Raport Zintegrowany KGHM Polska Miedź S.A. za rok 2014. Spółka należy do polskich spółek strategicznych działających globalnie.

1. Idea raportowania zintegrowanego

Jak twierdzi Międzynarodowe Stowarzyszenie na rzecz Raportowania Zintegrowanego – IIRC (International Integrated Reporting Council) raportowanie zintegrowane „to nowy sposób, w jaki firmy zaczęły mówić do

* Studenci ze Studenckiego Koła Naukowego Audytor z Krakowa, Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica, Wydział Zarządzania, Katedra Rachunkowości, 30-067 Kraków, ul. Gramatyka 10.

swoich inwestorów i innych grup interesariuszy, o tym jak organizacja tworzy wartość (finansową i pozafinansową) oraz jak zamierza ją zwiększyć w perspektywie krótko i długoterminowej¹”. Wynika z tego iż innowacyjność raportowania zintegrowanego polegająca na przedstawieniu w zupełnie nowy sposób swojej sytuacji zarówno finansowej jak i innych ważnych informacji o dotychczasowej działalności przedsiębiorstwa, a także jego planach i zamiarach na przyszłość.

Organizacja ta przedstawia również definicję raportowania zintegrowanego jako „proces, którego skutkiem jest cykliczna komunikacja organizacji poprzez raport zintegrowany, w ramach, którego pokazuje ona tworzenie wartości w czasie. Raport zintegrowany to sposób i narzędzie komunikacji organizacji pokazujące, w jaki sposób jej strategia, ład korporacyjny i wyniki, w kontekście otoczenia zewnętrznego, pozwalają jej tworzyć wartość w krótkiej, średniej i długiej perspektywie czasowej” zatem raport zintegrowany ma za zadanie przedstawienie procesu generowania wartości przez organizację. Wytwarzanie wartości odbywa się poprzez wykorzystanie oraz zaangażowanie potencjału i korelacji między kapitałowych ulokowanych wewnątrz organizacji².

Tworząc raport zintegrowany przedsiębiorstwo musi podjąć decyzje jakie dokładnie dane pozafinansowe oraz w jakiej ilości chce wyszczególnić w tworzonego raporcie. Powszechnie ujmowanymi elementami niefinansowymi w tworzonych raportach zintegrowanych są:

- ✓ ład korporacyjny – sposób w jaki kultura organizacyjna oraz wartości w niej panujące wpływa na przedsiębiorstwo zarówno w perspektywie krótkoterminowej jak i długoterminowej,
- ✓ szanse i ryzyka możliwości oraz zagrożenia – czyli czynniki mające realny wpływ na perspektywę funkcjonowania przedsiębiorstwa i metodyka gospodarowania nimi,
- ✓ strategia i alokacja zasobów – określenie destynacji przedsiębiorstwa oraz jej przebiegu,
- ✓ informacje o organizacji oraz otoczenie zewnętrzne – ogół informacji odnoszących się do działalności i funkcjonowania przedsiębiorstwa oraz opis jego otoczenia zewnętrznego,
- ✓ wyniki – w jakim stopniu organizacja zrealizowała wymierzone sobie cele,

¹ <http://odpowiedzialnybiznes.pl/artykuly/raportowanie-zintegrowane-nowy-trend-stare-wyzwania/> [dostęp: 14.11.2015].

² https://www.pwc.pl/pl/biuroprasowe/assets/zaproszenie_konsultacje_raportowani_e_zintegrowane.pdf [dostęp: 14.11.2015].

- ✓ perspektywa na przyszłość – jak przedsiębiorstwo przewiduje swoje przyszłe działania na podstawie zamierzonych planów działania,
- ✓ model biznesowy – rodzaj modelu biznesowego jakim posługuje się organizacja.

Nieodłącznym elementem każdego raportu jest przedstawienie wyników finansowych w formie sprawozdania finansowego przedstawiającego sytuację budżetową przedsiębiorstwa. Zgodnie z art. 45 ustawy o rachunkowości sprawozdanie finansowe sporządza się na dzień zamknięcia ksiąg rachunkowych oraz na inny dzień bilansowy. Sprawozdania finansowe jednostek wchodzących w skład grupy kapitałowej, w której jednostka dominująca sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe zgodnie z MSR mogą być sporządzane zgodnie z MSR. Sprawozdanie finansowe obejmuje bilans, rachunek zysków i strat, informację dodatkową w skład której wchodzi wprowadzenie do sprawozdania finansowego oraz dodatkowe informacje i objaśnienia.

2. Przedstawienie KGHM Polska Miedź S.A.

Głównym zakresem działalności KGHM Polska Miedź S.A. jest produkcja miedzi i srebra rafinowanego. Przedsiębiorstwo jest największym producentem srebra na świecie i jednym z największych europejskich górniczych producentów miedzi. W samym tylko 2012 roku spółka KGHM S.A. wyprodukowała ponad 560 tys. ton miedzi elektrolitycznej i niemalże 430 tys. ton miedzi górniczej. Spółka od kilku lat utrzymuje pozycję światowego lidera w produkcji srebra. KGHM produkuje także złoto, koncentrat palladu, ołów, a także sól kamienną – jednakże te surowce wydobywane są w bardzo nieznacznych ilościach. Miedź produkowana pod postacią katod, zarejestrowana jest na Londyńskiej Giełdzie Metali i Giełdzie Metali w Szanghaju. Srebro rafinowane posiada certyfikaty giełd w Londynie, Dubaju i Nowym Jorku. KGHM Polska Miedź S.A. w 2012 roku zyskała status firmy globalnej poprzez przejęcie spółki Quadra FNX Mining Ltd. mającej siedzibę w Kandyzie. Dzięki fuzji z Quadry³ zbudowano portfel projektów zasobowych oraz obniżono średnie koszty operacyjne³.

W Polsce KGHM posiada dziesięć Oddziałów i Biuro Zarządu zlokalizowane w Lubinie, Spółka zatrudniona ponad 18 tys. pracowników. KGHM Polska Miedź S.A. jest znaczącą spółką WIG20 oraz WIG30 i zdobywcą wielu prestiżowych nagród i wyróżnień.

³ <http://raportroczny.kghm.com/pl> [dostęp: 13.11.2015].

Struktura akcjonariatu przedstawia się następująco:

- ✓ Skarb Państwa – 63 589 900 sztuk akcji (31,79%),
- ✓ Pozostali – 136 410 100 sztuk akcji (68,21%).

Spółka aktywnie działa na rzecz społeczności regionalnej, dba o ochronę środowiska, ochronę zdrowia pracowników i mieszkańców, wspiera sport, rozwój kultury i nauki w regionie.

W latach 2011–2012 spółka KGHM Polska Miedź S.A. po raz ostatni opublikowała dwa osobne raporty prezentujące finansowe oraz niefinansowe aspekty działalności. W odpowiedzi na panujące trendy oraz planowane zmiany legislacyjne zarząd podjął decyzję o corocznym publikowaniu raportów zintegrowanych owocem czego był raport zintegrowany z 2013 roku podsumowujący działalność spółki.

3. Omówienie raportu zintegrowanego KGHM Polska Miedź S.A. w 2014 r.

KGHM Polska Miedź S.A. jest jednym z prekursorów sporządzania raportów zintegrowanych w Polsce. Raporty umieszczone są na oficjalnej stronie internetowej Kombinatu. Raport roczny za 2014 rok dostępny jest pod adresem internetowym spółki⁴.

Pierwszym elementem raportu jest odezwa Herberta Wirth – prezesa zarządu, przedstawiający plan działalności spółki na najbliższe 6 lat oraz odezwa przewodniczącego rady nadzorczej pana Marcina Moryń.

Następnym elementem raportu jest przedstawienie stanu produkcji poszczególnych produktów. W zakładce dostępny jest precyzyjny opis wielkości wydobycia i produkcji górniczej oraz hutniczej. Opisowi towarzyszą szczegółowe zestawienia danych w tabelach. Istnieje możliwość pobrania danych w trzech dostępnych formatach XLS, CSV, HTML.

Kolejnym elementem strony startowej raportu online jest wyszczególnienie następujących sześciu celów strategicznych przedsiębiorstwa:

- ✓ osiągnięcie ponad 1 mln ton produkcji miedzi ekwiwalentnej,
- ✓ obniżenie kosztu wydobycia C1 o 10%,
- ✓ wzrost EBIDTA spółki o 70%,
- ✓ współczynnik zastąpienia miedzi 3:1,
- ✓ realizacja planu inwestycyjnego o wartości 27 mld zł,
- ✓ utrzymanie wskaźnika Net Debt – EBIDTA na poziomie 1–2.

Rozszerzając zakładkę przechodzimy do szczegółowego opisu strategii biznesowej na lata 2015–2020. KGHM przedstawia w formie opisu jak

⁴ www.raportroczny.kghm.com/pl [dostęp: 14.11.2015].

i również graficznie jakie działania zostaną podjęte w przeciągu najbliższych pięciu lat z perspektywą do 2040 roku.

W dalszej części raportu przedsiębiorstwo chwali się wielkimi sukcesami jakimi były uruchomienie produkcji w kopalni Sierra Gorda w Chile oraz obszaru Głogów Głęboki – Przemysłowy. Następnie przedstawione są wyniki finansowe spółek należących do grupy KGHM Polska Miedź S.A. Model Biznesowy znajdujący się pod koniec raportu online przedstawia w formie grafu główne elementy podziału priorytetów przedsiębiorstwa, jako najważniejsze, czyli te które znajdują się najbliżej tzn. DNA organizacji należą: rozwój bazy zasobowej, wydobywanie i przetwórstwo, handel i sprzedaż, rozwój aktywów oraz inwestycje.

3.1. Elementy niefinansowe

Pierwszym elementem w raporcie zintegrowanym KGHM Polska Miedź S.A. są informacje ogólne o przedsiębiorstwie. Zaprezentowane w przejrzysty sposób podstawowe wiadomości zarówno o historii spółki jak i zakresie dotychczasowej działalności. Z zakładki zatytułowanej „O nas” dowiedzieć się min. że spółka:

- ✓ posiada ponad 50 lat doświadczenia w wydobywaniu i produkcji miedzi i srebra,
- ✓ zdobywa corocznie czołowe miejsca w światowych rankingach największych producentów miedzi i srebra,
- ✓ uzyskuje certyfikaty międzynarodowych giełd towarowych potwierdzające jakość produkowanych przez KGHM miedzi i srebra,
- ✓ jest notowana na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych oraz wchodzi w skład 20 największych Polskich spółek – WIG 20,
- ✓ aktywnie działa na terenie Polski, Kanady, USA i Chile,
- ✓ prowadzi program poszukiwań nowych zasobów metali w Polsce, Niemczech, Kanadzie, USA, Chile oraz na odległej Grenlandii,
- ✓ jest grupą kapitałową, w której skład wchodzi kilkadziesiąt podmiotów,
- ✓ zatrudnienie w Grupie Kapitałowej wynosi ponad 34 000 pracowników,
- ✓ podkreśla przywiązywanie dużej wagi do troski o swoich pracowników,
- ✓ posiada koncesje na eksploatację polskich złóż szacowanych na około 26 mln ton miedzi,
- ✓ eksploatuje kopalnie w Ameryce Północnej oraz Południowej takie jak: Robinson (USA), Franke (Chile), Carlota (USA), McCreedy (Kanada), Morrison (Kanada), Sierra Gorda (Chile).

Strategia i perspektywy to element raportu zintegrowanego poświęcony „budowie długoterminowej wartości dla akcjonariuszy”. KGHM przedstawia w nim strategię na lata 2015–2020 z perspektywą dalszego rozwoju

do 2040 roku. Owa strategia opiera się na III filarach. Pierwszy z nich poświęcony jest rozwojowi bazy zasobowej poprzez pozyskiwanie nowych zasobów dzięki ekspansji nowych rynków jak i również przedłużeniu okresu eksploatacyjnego rozpoznawszy tereny bezpośrednio przylegające do eksploatowanych obszarów. Drugi filar programu inwestycyjnego bazuje na rozwoju posiadanych aktywów. Poprzez rozwój aktywów rozumie się doprowadzenie do fazy produkcyjnej projektów zasobowych w kraju i zagranicą jak i inwestycje w modernizację głównego ciągu technologicznego. Trzeci filar to zapewnienie stabilnej produkcji dzięki: wzrostowi mocy wytwórczych, obniżeniu kosztów, implementacji nowoczesnych technologii oraz poprawie bezpieczeństwa pracy. Oprócz trzech głównych filarów strategii KGHM zaplanowano również cztery strategie wspomagające: strategia globalnej organizacji i rozwoju kompetencji, finansowa, społecznej odpowiedzialności biznesu oraz energetyczna.

Zakładka „Ład korporacyjny” to zbiór informacji o strukturze organizacyjnej spółki. Informacje zawarte w zakładce mówią iż najważniejszym organem KGHM jest walne zgromadzenie, na którym jest prezentowana działalność spółki. Zgromadzenie to może zwołać Zarząd Spółki, Rada Nadzorcza bądź akcjonariusze. W przypadku KGHM SA walne zgromadzenie może powołać także Skarb Państwa.

Zarząd reprezentuje Spółkę na zewnątrz. Jest zobowiązany zarządzać majątkiem i sprawami Spółki. Swoje działania Zarząd opiera na przepisach prawa, Statutu Spółki i Regulaminie Zarządu. Zakres odpowiedzialności Zarządu dotyczy wszystkich aspektów działalności Spółki. Szczegółowo zakres ten oraz tryb postępowania Zarządu Spółki określa Regulamin Zarządu. Zarząd Spółki KGHM SA jest mocno zaangażowany na rzecz wprowadzenia i stosowania dobrych praktyk ładu korporacyjnego. Przedmiotem szczególnej troski w procesie było uzyskanie zbieżności w długoterminowych interesach akcjonariuszy oraz Spółki. Rada Nadzorcza jest stałym organem nadzoru KGHM, we wszystkich dziedzinach działalności Spółki. Członkowie Rady Nadzorczej powoływani są na trzyletnią kadencję. Swoje funkcje Rada Nadzorcza wykonuje na posiedzeniach (zwoływanych co najmniej raz na kwartał) oraz poprzez delegowanie swoich Członków do pracy w Komitetach Rady Nadzorczej. Dla ważności uchwał Rady Nadzorczej wymagane jest zaproszenie na posiedzenie wszystkich Członków Rady i podjęcie uchwały bezwzględną większością głosów przy obecności co najmniej połowy składu Rady. Geograficzne rozłożenie udziałów KGHM SA: Polska – 52,45%, Stany Zjednoczone – 12,91%, Wielka Brytania – 5,66%, Pozostałe – 29,52%

Grupa Kapitałowa KGHM Polska Miedź S.A. definiuje ryzyko jako niepewność, będącą integralną częścią prowadzonej działalności i mogącą

skutkować zarówno szansami, jak i zagrożeniami dla realizacji celów biznesowych. Oceniany jest aktualny i przyszły, faktyczny oraz potencjalny wpływ ryzyka na działalność Grupy. W oparciu o przeprowadzoną ocenę, dokonywana jest weryfikacja i dostosowanie praktyk zarządczych w ramach odpowiedzi na poszczególne ryzyka.

3.2. Elementy finansowe

Sprawozdanie finansowe online składa się z trzech części. Elementem rozpoczynającym jest komentarz zarządu zamieszczony w formie wideo prezentacji. „Był to rok wielkich wyzwań, ale też osiągnięć” powiedział występujący w nagraniu Jarosław Romanowski – I Wiceprezes zarządu KGHM Polska Miedź S.A. Wymienia on sukcesy minionego roku: awans na 8 miejsce w skali świata w produkcji miedzi oraz wzrost produkcji srebra metalicznego o 8% co pozwoliło wrócić przedsiębiorstwu na pierwsze miejsce na świecie spośród producentów srebra. Chwalił się również osiągnięciem wysokiego wyniku finansowego na poziomie 2,45 miliarda złotych dzięki skutecznej polityce produkcyjnej oraz kosztowej, pomimo złej sytuacji na giełdzie. Wdrożona została nowa strategia finansowania, zapewniająca oszczędności w strukturze kosztów obsługi zadłużenia, upraszczająca strukturę finansowania zewnętrznego oraz wspierająca nową strategię rozwoju spółki. Zwieńczeniem prezentacji jest osobista opinia Pana wiceprezesa na temat dalszego funkcjonowania z poszanowaniem zdania interesariuszy.

Następne dwa elementy tj. sprawozdanie finansowe jednostkowe oraz sprawozdanie finansowe skonsolidowane są właściwymi elementami części finansowej całego raportu zintegrowanego.

Sprawozdanie finansowe jednostkowe zawiera w sobie elementy charakterystyczne dla tego rodzaju sprawozdań. Zestawienia danych pogrupowane są w następujących kategoriach: wybrane dane do raportu jednostkowego, sprawozdanie z sytuacji finansowej, sprawozdanie z przepływów pieniężnych, sprawozdanie z całkowitych dochodów, sprawozdanie z zysków lub strat. Jest jednak zaprezentowane w formie przejrzystej dla czytelnika. Oprócz klasycznych zestawień w raporcie zamieszczony jest również bogato urozmaicony graficznie interfejs w którym można niemalże dowolnie ze sobą zestawiać dane finansowe spółki na przestrzeni trzech ostatnich lat. Zwieńczeniem sprawozdania jest opinia niezależnego biegłego rewidenta Marcina Sawickiego zadaniem którego było „zbadać załączanego sprawozdania finansowego i wyrażenie opinii o zgodności, we wszystkich istotnych aspektach, tego sprawozdania finansowego z wymagającymi zastosowania zasadami (polityką) rachunkowości oraz czy rzetel-

nie i jasno przedstawia ono, we wszystkich istotnych aspektach, sytuację majątkową i finansową, jak też wynik finansowy jednostki oraz o prawidłowości ksiąg rachunkowych stanowiących podstawę jego sporządzenia”. Sporządzenie sprawozdania jednostkowego jest niezbędne do skonstruowania sprawozdania finansowego skonsolidowanego.

Ostatnim, a zarazem najbardziej obszernym elementem sprawozdania finansowego jest sprawozdanie finansowe skonsolidowane. Daje ono pełny obraz sytuacji finansowej grupy KGHM poprzez połączenie danych z raportów jednostkowych. W sprawozdaniu tym nie znajdują się należności i zobowiązania pomiędzy spółkami należącymi do grupy kapitałowej KGHM Polska Miedź S.A. Podobnie jak w sprawozdaniu jednostkowym do sprawozdania skonsolidowanego dołączona jest opinia biegłego rewidenta.

Zakończenie

Współczesne rynki wymagają od przedsiębiorstw nowych zakresów działalności biznesowej. Jednym z wyzwań jest oczekiwanie większej klarowności w zakresie raportowania ogółu działalności.

Sprawozdanie zintegrowane spełnia potrzeby informacyjne poszczególnych grup interesariuszy. Odpowiednia jakość oraz użyteczność wyselekcjonowanych informacji upraszcza dostęp do pożądaných informacji i pomaga w ich porównywaniu na przestrzeni wybranego okresu czasu. Unormowanie formy oraz zakresu danych zawartych w sprawozdaniach przyczynia się do osiągnięcia celów długookresowych, zarówno finansowych, związanych z maksymalizacją zysków, jak i pozafinansowych odnoszących się do CSR⁵. Skuteczność raportowania zintegrowanego powiązana jest z prostotą przekazu i łatwością dostępu do raportów „obok formy papierowej, do której odbiorcy mają jednak ograniczony dostęp, publikujemy raport w postaci elektronicznej. Ta wersja na pewno dociera do szerszego grona zarówno analityków, jak i osób potencjalnie zainteresowanych naszą firmą, choćby inwestorów i drobnych akcjonariuszy, którzy śledzą nasze wyniki⁶” – mówi Ludmiła Mordylak – dyrektor naczelny Centrum Usług Księgowych KGHM Polska Miedź S.A.

⁵ Społeczna odpowiedzialność biznesu (*Corporate Social Responsibility – CSR*) określana jest jako koncepcja, dzięki której przedsiębiorstwa już na etapie budowy strategii dobrowolnie uwzględniają interesy społeczne i ochronę środowiska, a także relacje z różnymi grupami interesariuszy.

⁶ http://www.biznes.newseria.pl/news/kgbm_z_najlepszym_raportem,p138919881 [dostęp: 13.11.2015].

W ciągu najbliższych lat przewidywany jest spadek znaczenia raportów zrównoważonego rozwoju i wzrost znaczenia raportów zintegrowanych, co pokazuje pierwszy raport z publicznych konsultacji nowej generacji wytycznych GRI (*Global Reporting Initiative*) G4⁷.

Bibliografia

Ministerstwo Gospodarki RP, *Raportowanie danych pozafinansowych*, Ekspertyza przygotowana dla Ministerstwa Gospodarki przez Crido Business Consulting oraz Akademię Górniczo-Hutniczą, Kraków 2013.

Źródła internetowe

<http://odpowiedzialnybiznes.pl/artykuly/raportowanie-zintegrowan-nowy-trend-stare-wyzwania/> [dostęp: 14.11.2015].

http://www.biznes.newseria.pl/news/kgbm_z_najlepszym_raportem,p1389198817 [dostęp: 14.11.2015].

<http://raportroczny.kghm.com/pl> [dostęp: 14.11.2015].

https://www.pwc.pl/pl/biuroprasowe/assets/zaproszenie_konsultacje_raportowanie_zintegrowane.pdf [dostęp: 14.11.2015].

⁷ Ministerstwo Gospodarki RP, *Raportowanie danych pozafinansowych*, Ekspertyza przygotowana dla Ministerstwa Gospodarki przez Crido Business Consulting oraz Akademię Górniczo-Hutniczą, Kraków 2013.

Sprawozdawczość finansowa podlega w ostatnich latach nieustającej krytyce. Uważa się, że nie jest ona w stanie sprostać rosnącym potrzebom i wymaganiom inwestorów, którzy nie zadowolają się już suchą informacją z raportów finansowych. Decyzje o lokowaniu kapitału wymagają obecnie danych o charakterze finansowym i niefinansowym, dobrowolnych ujawnień informacji niewymaganych prawem, o znacząco rozszerzonym zakresie, pozwalających na przewidywanie sytuacji finansowej i wyników jednostki w przyszłości. W erze społeczeństwa informacyjnego raport finansowy jednostki gospodarczej stopniowo ewoluje w kierunku raportowania biznesowego. Inwestorzy potrzebują danych o znacznie większej przejrzystości, zrozumiałych i często wspomaganych informacjami opisowymi.

Prezentowana publikacja stanowi głos w dyskusji nad ewolucyjnym charakterem, kształtem, kierunkami rozwoju oraz perspektywami współczesnej rachunkowości.

Książka dostępna również
jako e-book

WYDAWNICTWO
UNIwersytetu
ŁÓDZKIEGO

www.wydawnictwo.uni.lodz.pl
e-mail: ksiegarnia@uni.lodz.pl
tel. (42) 665 58 63

ISBN 978-83-8088-119-8

9 788380 881198